

адже вони сприяють інноваційному розвитку економіки, впровадженню нових технологій, реалізація яких підвищує рівень економічної безпеки.

За результатами проведених нами досліджень, вважаємо, що для подолання глобальної нестабільності слід розвивати інноваційну модель транскордонного регіоналізму, яка передбачає концентрацію ресурсів прикордонних територій в структурі виробничого, технологічного та наукового потенціалів, стимулювання інноваційного розвитку малого бізнесу, пошук можливостей формування нових організаційних форм розвитку прикордонних територій, запровадження програмно-цільового підходу до інноваційної діяльності підприємств, інтегрованих у формат транскордонного кластера. Отже, перспективи використання євро регіонів як координуючих структур транскордонних кластерів сприяють інтенсивному обміну ресурсами, інституалізації процесів транскордонного співробітництва, посиленню конкурентних позицій вітчизняних компаній на світовому ринку.

Список літератури:

1. Лукьяненко Д. Г. Ресурси та моделі глобального економічного розвитку: Монографія / Д. Г. Лукьяненко, А. М. Поручник. – К.: КНЕУ, 2011. – 703 с.

Алла РОЖКО

Тернопільський національний економічний університет

ГЕОСТРАТЕГІЯ УКРАЇНИ В ЛАБІРИНТАХ МІЖНАРОДНОГО ЕНЕРГЕТИЧНОГО СПІВРОБІТНИЦТВА

Нова геополітична епоха, що розпочалась в 90-х рр. ХХ століття видається сьогодні доволі хиткою і вразливою. З одного боку, виклики і загрози в різних сферах суспільного життя, що мало піддаються врегулюванню міжнародними нормами права. З іншого – зростаючі диспропорції економічного розвитку країн та їх функціонування в умовах перманентних криз. Немає сумнівів у тому, що Україна, яка до речі, на думку С.Гантінгтона, в геополітичному плані апріорі займає вразливе становище, і надалі залишатиметься країною зі слабким зовнішньополітичним вектором, перебуваючи географічно «на зламі цивілізацій та культур» [1].

Енергетичне співробітництво, що є частиною геоекономічної стратегії України [2], є також і вагомою складовою національної безпеки держави, сутність якої полягає у: а) потребі диверсифікації джерел постачання та структури споживання енергоносіїв; б) забезпеченні стабільності енерговидобувних країн та регіонів; в) пошуку нетрадиційних джерел енергії, значну частку яких становлять відновлювані. Як стверджують дослідження, світ вже увійшов в еру «глобального полювання» на енергоресурси, включаючи поклади нетрадиційних енергоресурсів. Приміром, військова кампанія проти Лівії, що входить до десятки провідних країн світу з найбільшими запасами сланцевого газу, є підтвердженням такої тенденції. Шельф Чорного моря та східні області України, що також володіють запасами сланцю, метану є об'єктами інтересу США, РФ. Вважається (та в деякій мірі емпірично підтверджується), що на цей процес автоматично накладається «конфлікт цивілізацій» [3, С.8].

В кінці минулого – на початку поточного десятиліття прискорились зміни енергетичної картини мінливого світу, що свідчить про проходження певної зони біфуркації. Провідні зарубіжні центри енергетичних досліджень моделюють перспективу енергетики на 2035 та 2050 роки, відштовхуючись від тенденцій першого десятиріччя ХХІ століття. За даними ВР, 2010 року світове споживання енергії з усіх джерел становило 13,2 млрд. тонн нафтового еквіваленту. Енергетичний мікс світової економіки виглядає наступним чином: 33,6% - нафта, 29,6% - вугілля, 23,8% - природний газ, 6,5% - гідроенергія, 5,2% - ядерна енергія, 1,3% - відновлювані джерела енергії (ВДЕ) разом узяті [4].

Оцінюючи місце України у геополітичних та гео економічних конфігураціях міжнародного співробітництва, варто виходити з того, що жодна із стратегічних цілей, що ставилась нашою державою з часів її незалежності – зниження енергомісткості ВВП, інтенсифікація розробки власних покладів енергоресурсів, диверсифікація джерел та шляхів постачання енергоносіїв, формування стратегічного нафтового резерву, створення ядерно-паливного циклу – не були досягнуті. Чи варто сподіватись на результативність міжнародної енергетичної кооперації, якщо ми не досягаємо цілей, які закладаємо? Мабуть, ні. Хоча, деякі факти (наприклад, членство в Енергетичному Співтоваристві, продовження Рамкового співробітництва за Кіотським протоколом, регіональні ініціативи щодо створення механізмів регулювання та комерціалізації відновлюваних джерел енергії в Україні тощо) свідчать, що зацікавленість глобальних «гравців» до України не втрачено, й за умови внутрішньої консолідації можна досягнути позитивних зрушень в економічній структурі, політичного «перезавантаження» та модернізації суспільних цінностей. Останній компонент є чи не найвагомим, оскільки суспільство є рушієм змін в державі (відповідно до моделі демократичного розвитку), і переорієнтація мислення в контексті сталого розвитку допоможе «не на словах, а на ділі» просувати Україну в її реформах вперед.

Для того, щоб не загубитись в лабіринтах міжнародного енергетичного співробітництва Україні слід активно забезпечувати збереження транзитної ролі та функціональності національної системи транспортування вуглеводнів. Однак, зміщення геополітичних акцентів у торгівлі енергоносіями у бік Сходу та трансатлантичного простору, безумовно, змусить нас шукати свою нішу в умовах трансформації економічних, фінансових та енергетичних реалій.

Список літератури:

1. Huntington, S. The Clash of Civilizations? // Foreign Affairs, vol. 72, no. 3, 1993 : [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.foreignaffairs.com/>
2. Нова Енергетична стратегія України до 2035 р.: безпека, енергоефективність, конкуренція / Центр Разумкова (Базовий варіант для обговорення з громадськістю). – 83 с. : [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.niss.gov.ua/public/File/2014_nauk_an_rozrobku/Energy%20Strategy%202035.pdf
3. Енергетична безпека України 2020: виклики, можливості, сценарії / УПП (Український інститут публічної політики). – К.: 2011. – 25 с.
4. BP Energy Review 2013 : [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.bp.com/liveassets/bp_internet/globalbp/globalbp_uk_english/reports_and_publications/statistical_energy_review_2013/STAGING/local_assets/pdf/statistical_review_of_world_energy_full_report_2013.pdf

Олександр СУЩЕНКО, Артем ШРАМКО

ДВНЗ “Київський національний економічний університет ім. В. Гетьмана”

ЕКОНОМІЧНІ ПРИЧИНИ ТА НАСЛІДКИ ВПРОВАДЖЕННЯ SMART GRID

Розвинені країни світу є найбільшими споживачами енергетичних ресурсів і імпортують значні їх обсяги з інших країн. Все це призводить до зростання дефіциту платіжного балансу, витрат бюджету та кінцевих споживачів. У відповідь на це на міжнародному та національному рівнях були прийняті відповідні програми з поступового переходу на використання відновлюваних джерел енергії. Дана політика поряд із явними позитивними наслідками має і свої обмеження, які пов'язані із нестабільністю відновлюваних джерел енергії в якості джерела для виробництва електроенергії. Починаючи з 2009 року почалося активне впровадження технології Smart Grid. Існуючі традиційні мережі електропостачання на сьогоднішній день є морально застарілими в першу чергу через складність збору інформації, адже вони не оснащені системою зворотного зв'язку. Протягом останнього десятиліття спостерігається тенденція до збільшення питомої ваги відновлюваних джерел у структурі виробництва електроенергії у розвинених країнах світу: у США, країнах Західної Європи та у Австралії відсоток відновлюваних джерел складає від 12% до 21% від загального обсягу виробленої енергії [1].